

BEAL - Biblioteca escolar i aprenentatge de la lectura

Maneres de llegir: lectura autònoma i lectura guiada

«Les pràctiques de lectura a l'escola han de ser de diferent tipus perquè responen a objectius educatius diversos. Per això cal pensar solucions específiques per a cadascuna de les funcions de la lectura: En la lectura literària, posem per cas, no és el mateix preveure com abordar un cert traspàs dels referents patrimonials, fer descobrir el funcionament intern dels diferents gèneres literaris, fomentar l'actitud d'implicació dels alumnes en la lectura autònoma o ensenyar a moure's en pràctiques socials com l'ús de les biblioteques o d'Internet. Però a la vegada cal intentar que aquestes diferents línies se superposin i es reforcin mútuament dins del treball escolar perquè rendeixi al màxim el temps que s'hi dedica».

📖 [La lectura en un centre educatiu](#). Departament d'Ensenyament, 2013.

La lectura autònoma

«La lectura autònoma, seguida, silenciosa, de gratificació immediata i d'elecció lliure és imprescindible per desenvolupar les competències lectores ».

Teresa COLOMER. *Andar entre libros*. México. Fondo de cultura económica, 2005.

Com aprenem a triar llibres? Com sabem què fer si un llibre no ens agrada prou? Com podem aplicar les estratègies que ens ajuden a comprendre i que hem après de forma guiada? Per poder formar-nos com a lectors, necessitem tenir l'oportunitat de llegir sols, de forma independent, d'escollir allò que volem llegir, de descartar aquell llibre que no ens està agradant, de rellegir aquell fragment que ens ha agradat molt... La lectura autònoma ens ajuda a configurar-nos com a lectors.

Aquesta modalitat de lectura està molt estesa arreu. Els *Programes de Lectura Silenciosa Sostinguda* (SSR, [Sustained Silent Reading](#)) es basen en aquest tipus de lectura i estan demostrats els seus efectes beneficiosos sobre la competència lectora dels alumnes.

El fet de proporcionar més oportunitats a l'escola perquè els estudiants llegeixin per plaer produeix efectes desitjables:

- Millora de la comprensió lectora.
- Millora de resultats acadèmics.
- Millora de l'escriptura.
- Equitat i igualtat d'oportunitats, ja que un percentatge d'alumnes no llegeix de forma habitual per plaer fora del centre educatiu ni tenen un model de lector adult.

Perquè la lectura autònoma sigui efectiva s'han de complir una sèrie de condicions:

- Se li ha de donar un valor: ha de tenir establert un horari visible per tal que pugui ser identificat fàcilment.
- L'ensenyant també ha de llegir: el model de lectura silenciosa de l'adult és imprescindible.
- S'ha de poder llegir sense interrupcions per permetre l'aprofundiment i la integració de la informació.
- Els alumnes han de poder seleccionar les lectures pròpies.
- Els materials de lectura han de ser complets i coherents.

La creació d'un espai i un temps de lectura personal al centre ofereix l'oportunitat de llegir a tots els alumnes amb independència del seu context sociofamiliar i del seu ritme de lectura. En aquest temps els alumnes practiquen i adquireixen les habilitats necessàries, aprenen les conductes habituals dels lectors (avaluar anticipadament els llibres, arriscar-se a seleccionar-los, etc.).

En aquest àmbit, la biblioteca escolar i d'aula són els instruments imprescindibles. Una selecció atractiva de llibres i documents, l'organització d'un temps habitual de lectura i les activitats periòdiques de foment de la lectura són aspectes clau que cal considerar.

Per pensar:

Quines accions pot fer la biblioteca escolar per donar suport a la lectura autònoma en el centre?

La lectura guiada

«Cal establir en tots els centres docents dos espais o modalitats de lectura: el de les *lectures obligatòries*, que podríem anomenar com ara *lectura guiada*, i el de la lectura autònoma o lliure».

Mireia MANRESA. *Lectures obligatòries: sí o no? El diari de l'educació* (10/01/2017)

Quan parlem de lectura guiada de seguida ho relacionem amb l'àmbit educatiu: un tipus de lectura intensiva, amb acompanyament d'expert que ajuda a descobrir, a fixar l'atenció en determinats aspectes i a anar creixent com a lectors.

«El docent contribueix a la lectura i a la comprensió del text que llegeixen els seus alumnes (o que els llegeix ell mateix quan es tracta d'alumnes que encara no dominen el codi) per la via de formular-los preguntes, de fer-los adonar de la importància i del significat d'un determinat connector, de proposar-los aturades per fer recapitulacions col·lectives orientades pels objectius de la lectura i també per la via de la discussió guiada».

📖 [La lectura en un centre educatiu](#). Departament d'Ensenyament, 2013.

Aquesta modalitat de lectura es pot aplicar tant en textos d'ús pràctic i d'ús científic com en textos literaris. L'alumne, sota el guiatge de l'expert (docent), va descobrint el significat del text, aplica estratègies de lectura, aprofundeix en la comprensió i els aspectes literaris. El docent selecciona el text, ofereix ajudes necessàries per comprendre'l i dona més o menys suport en funció de les necessitats dels alumnes.

Aquest tipus de lectura permet:

- Arribar a textos més complexos que els que llegeixen els alumnes de forma independent.
- Fer avançar el lector, assegurant el seu èxit en la lectura.
- Ensenyar de forma explícita què fa un expert per comprendre un text.
- Oferir informació que porta més enllà del text.
- Crear un corpus comú de textos coneguts.

(A partir de T. COLOMER. *Introducción a la literatura infantil y juvenil actual*. Madrid: Editorial Síntesis, 2010.

Una lectura guiada es pot fer de diferents maneres. Alguns exemples:

Aprofundim una mica en la lectura guiada de textos literaris:

Recomanem el podcast del programa [Tàndem](#), episodi 34, ["Com llegim a secundària"](#), amb Mireia Manresa: